

Nederlands leren: makkelijk of moeilijk?

Folkert Kuiken, f.kuiken@uva.nl

Landelijke Studiedag LOWAN-VO, Ede, 8 april 2019

George Orwell

Animal farm

Alle talen zijn gelijkwaardig

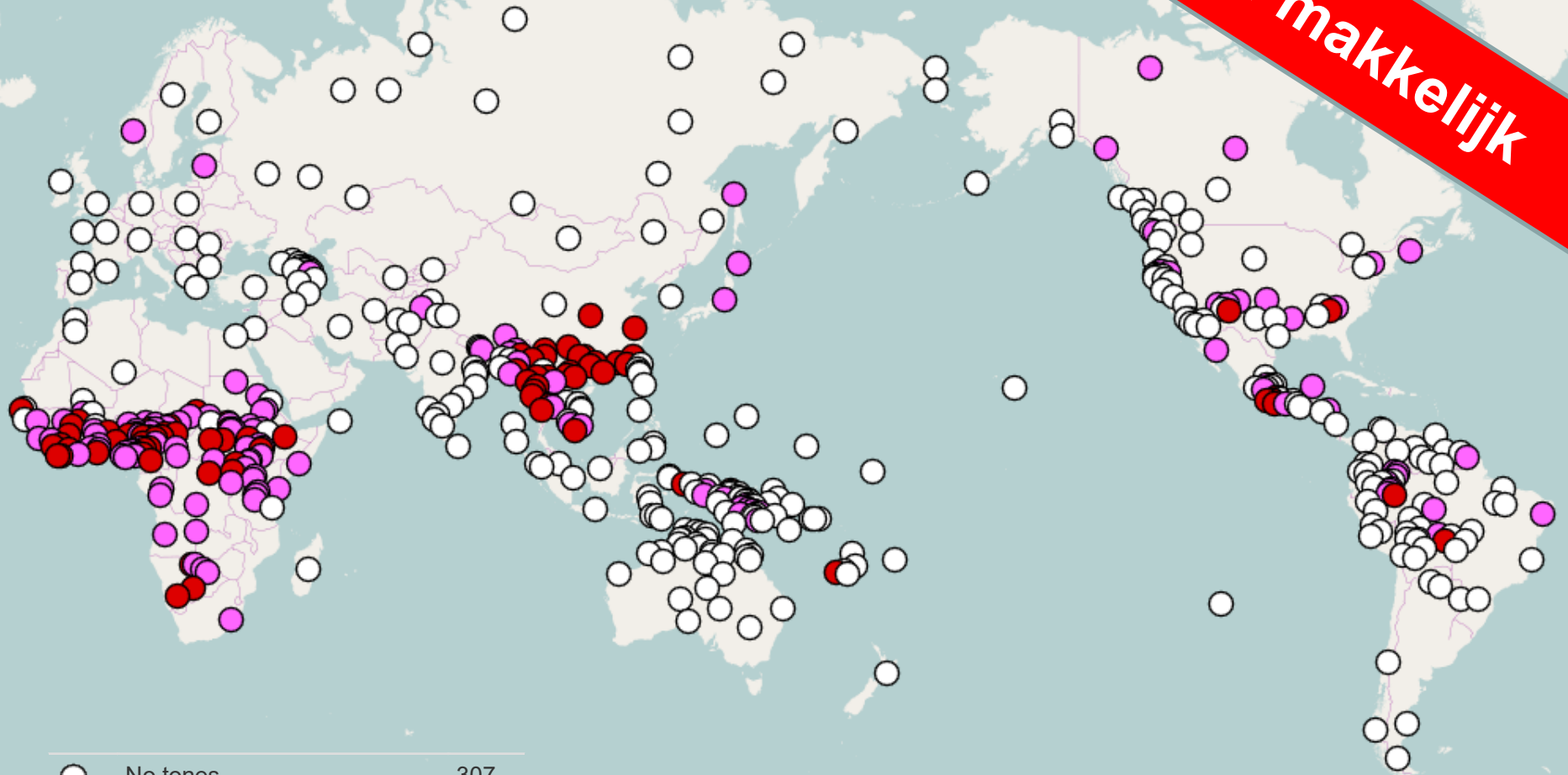
Zijn alle talen even
makkelijk/moeilijk om te leren?

Simpele en lastige kwesties in het Nederlands

Nederlands: makkelijk

Toontalen

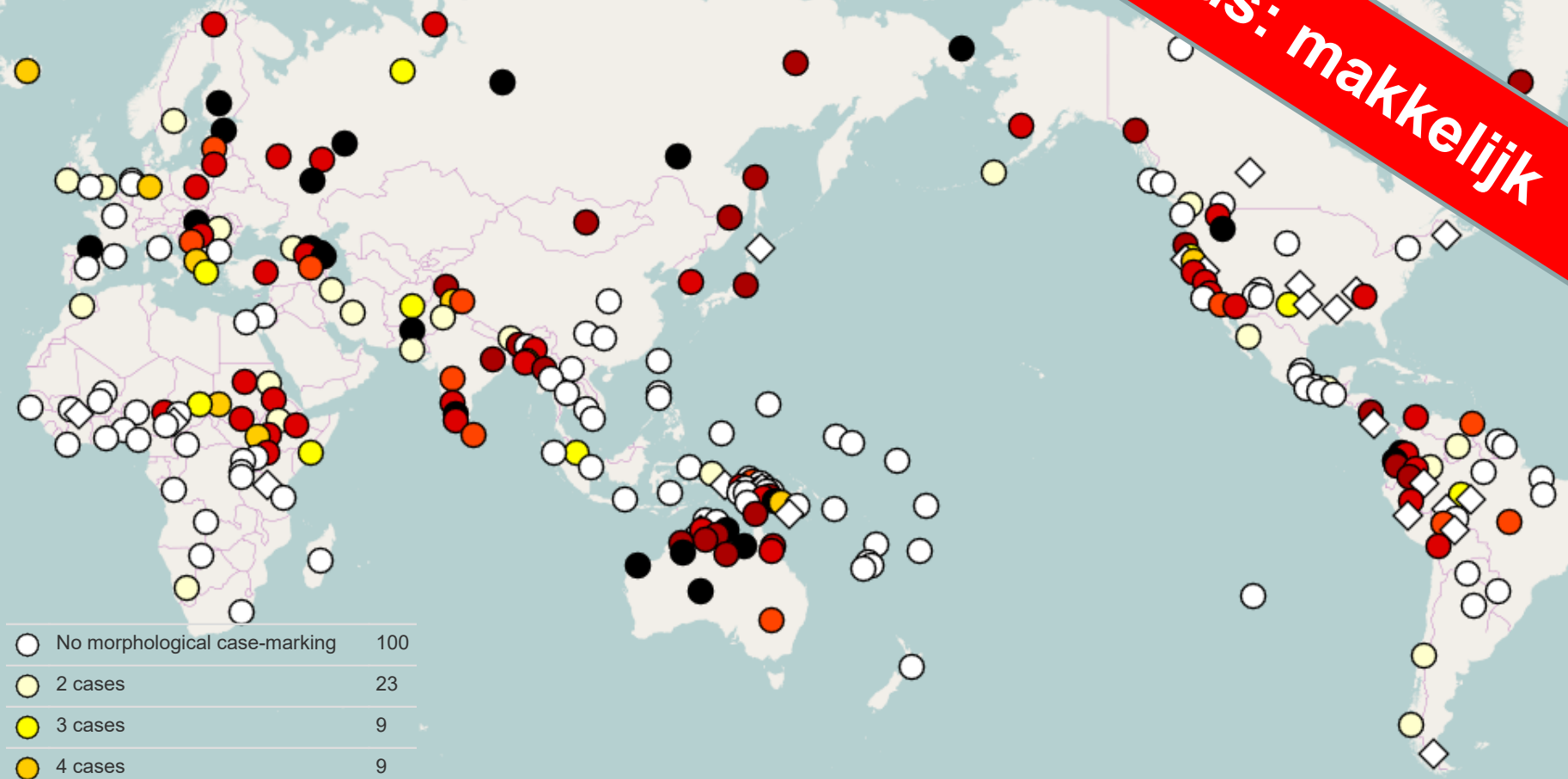

	No tones	307
	Simple tone system	132
	Complex tone system	88

Naamvallen

Nederlands: makkelijk

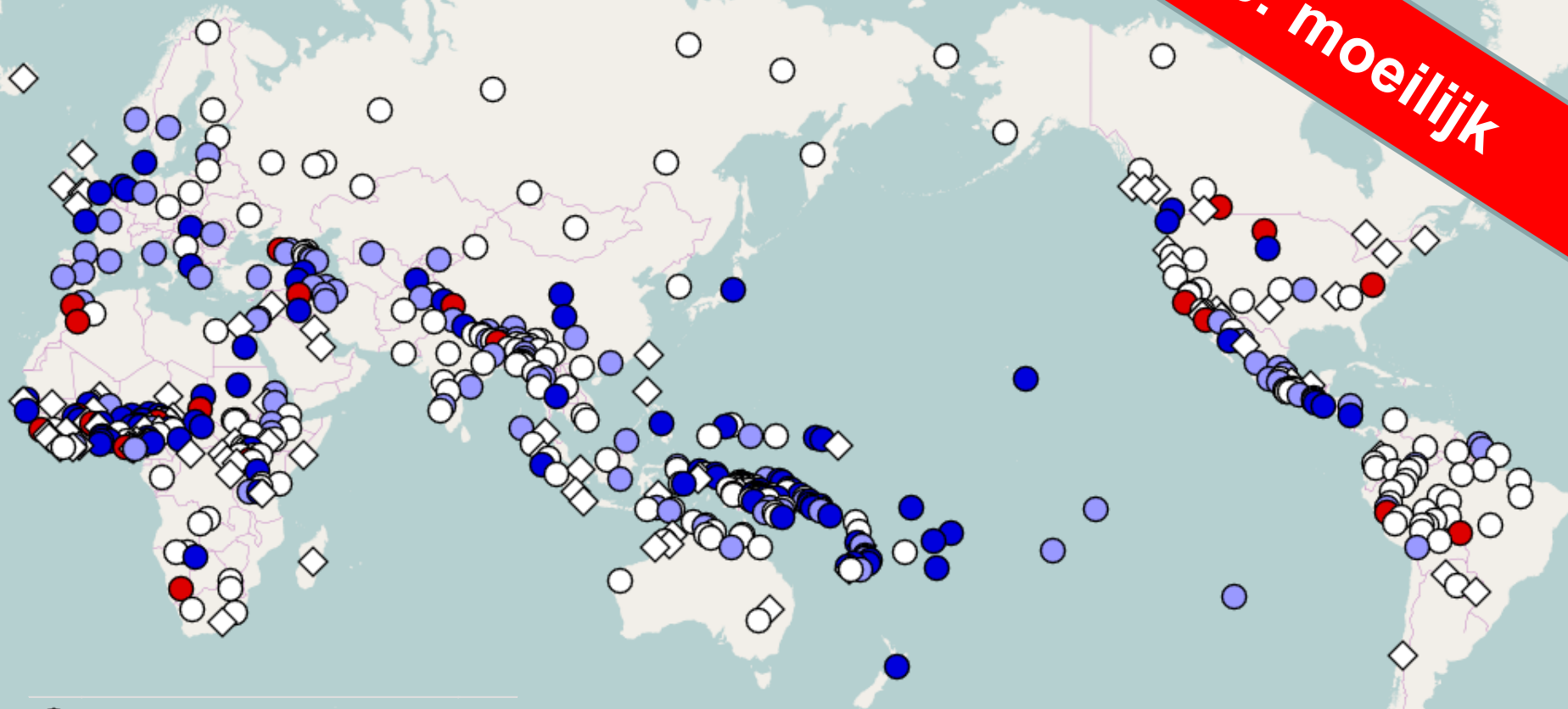
○	No morphological case-marking	100
○	2 cases	23
○	3 cases	9
○	4 cases	9
○	5 cases	12
○	6-7 cases	37
○	8-9 cases	23
○	10 or more cases	24

◇ Exclusively borderline case-marking

Lidwoorden

Nederlands: moeilijk

●	Indefinite word distinct from 'one'	102
●	Indefinite word same as 'one'	112
●	Indefinite affix	24
◇	No indefinite, but definite article	98
○	No definite or indefinite article	198

Zinsbouw: Woordvolgorde (Coenen & Klein, 1992)

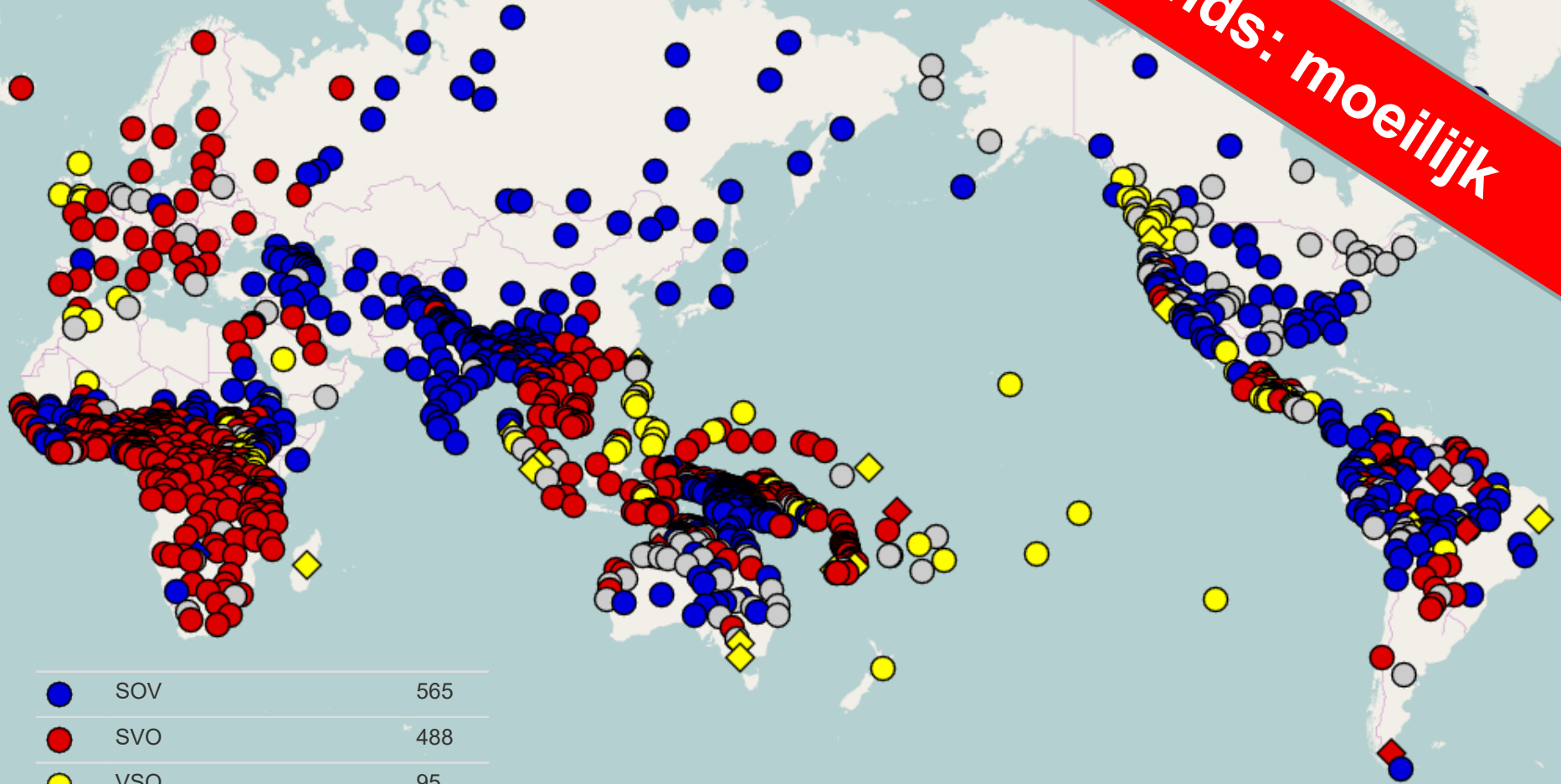
- Nederlands: Persoonsvorm op de tweede plaats
 - *Hij **praat** met de bakker; Ze **maken** altijd ruzie*
- Marokkaans-Arabisch: Werkwoord vooraan
 - ***Praat** met bakkerman; **Pakken** die stuk brood*
- Turks: Werkwoord achteraan
 - *Die meisje brood **weggooien**; En dan altijd ruzie **maken***

Woordvolgorde

Nederlands: moeilijk

●	SOV	565
●	SVO	488
●	VSO	95
◆	VOS	25
◆	OVS	11
◆	OSV	4
○	No dominant order	189

Woordvorming: Samenstellingen (Van den Berg, 1995)

Nederlanders

luciferdoosje

bepaler-hoofd

Turken

vuurdoos
vuurtjesdoos
papiersteker
brandpakket
luciferdoosje

bepaler-hoofd

Marokkanen

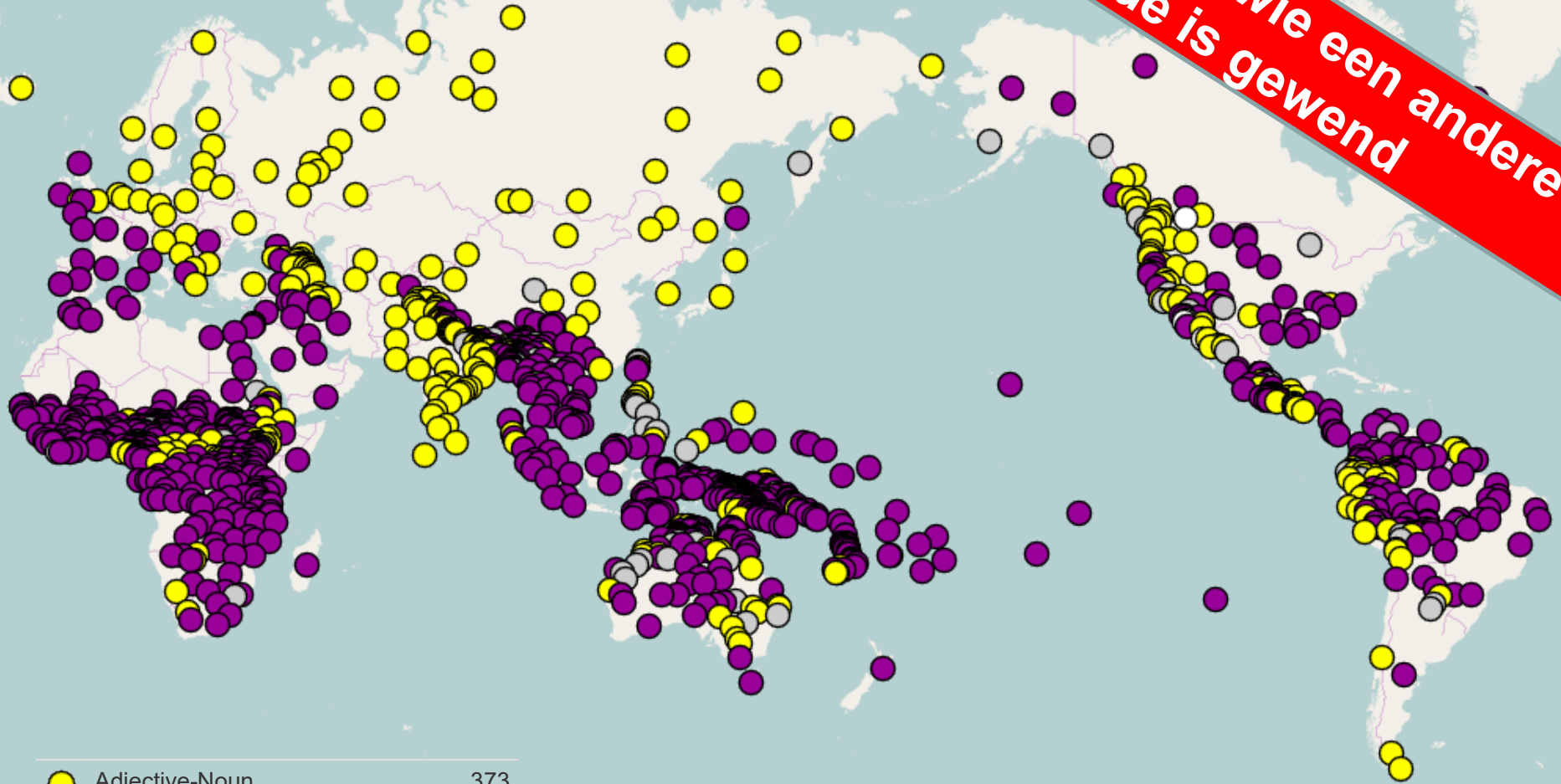
pakje vuur
doos van lucifer
doosje van vogels
pak van lucifer
doos lucifer

hoofd-bepaler

Bijvoeglijk naamwoord – zelfstaand naamwoord

Moeilijk voor wie een andere volgorde is gewend

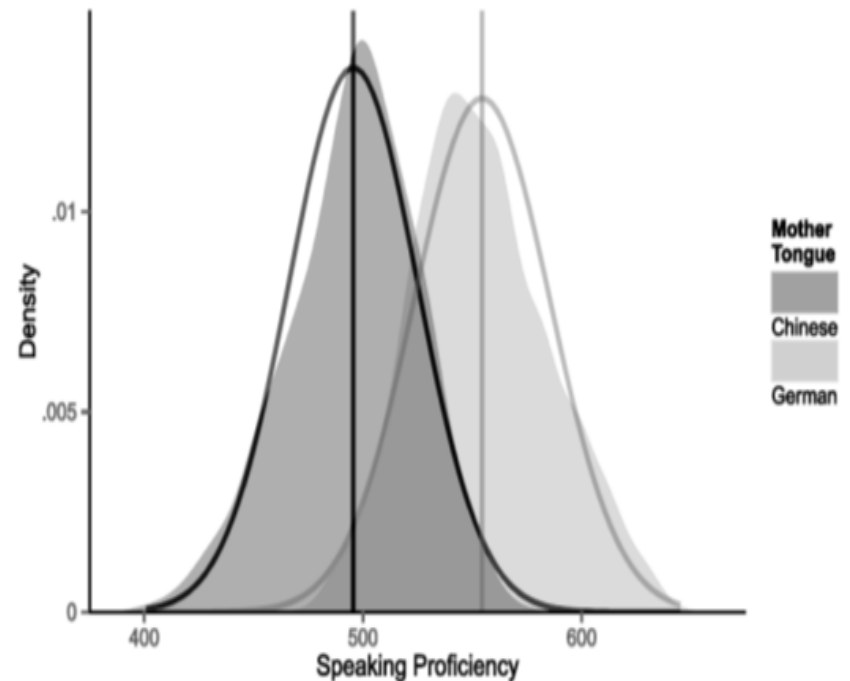

	Adjective-Noun	373
	Noun-Adjective	878
	No dominant order	110
	Only internally-headed relative clauses	

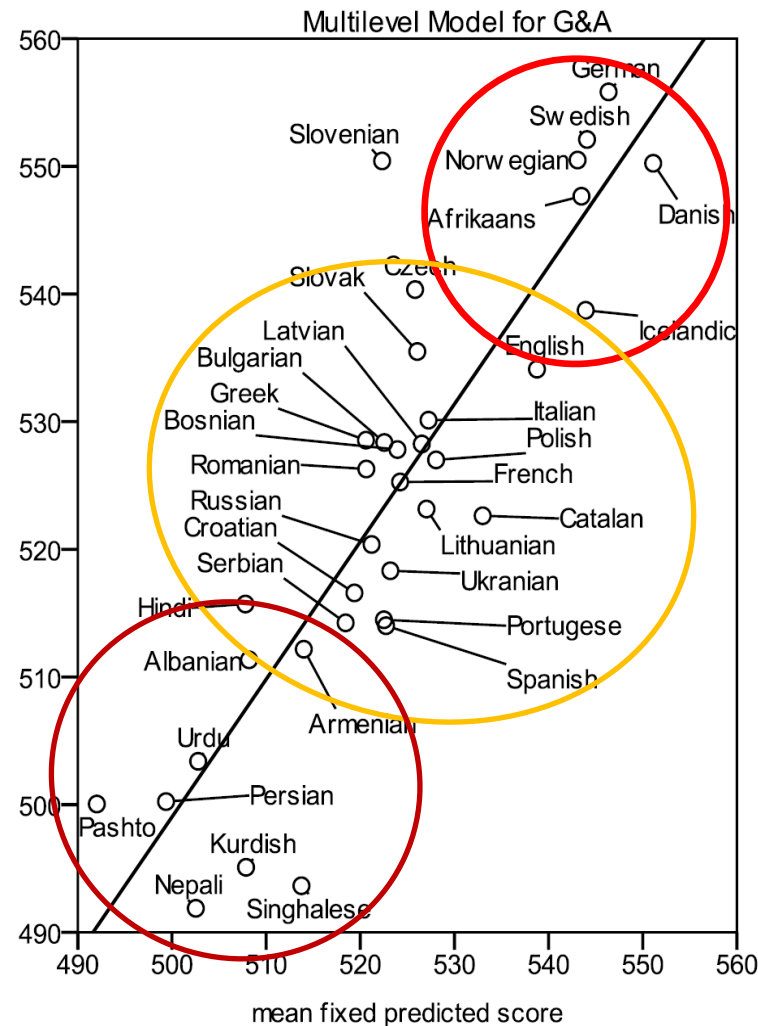
Taalafstand tussen T1 en NT2 (NT3)

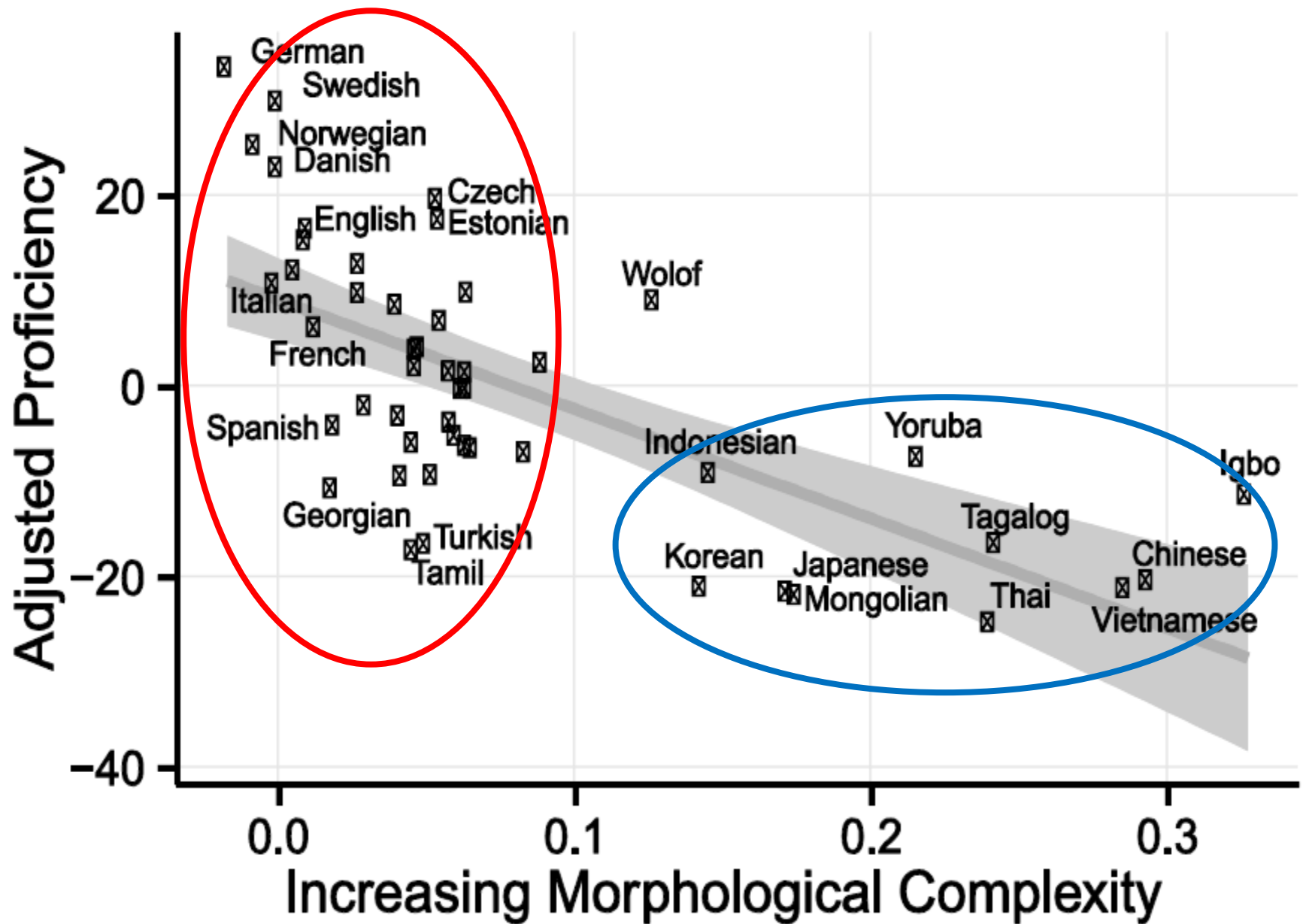
Taalafstand (Schepens, 2015)

- Staatsexamen NT2, Programma II (STEX II)
- Spreken 1995-2010
- ± 50.000 deelnemers
- 74 versch. moedertalen
- Taalafstand
 - Lexicaal
 - Morfologisch
 - Fonologisch

Relatie NT2-leren – lexicale afstand T1-NT2 (Schepens, 2015:55)

Samenvattend

- Invloed van T1 bij het leren van NT2 is onmiskenbaar
- Taalafstand tussen T1 en NT2 bepaalt in hoge mate hoe groot die invloed is (en hoe snel/gemakkelijk je Nederlands leert)
- Sommige leerders staan daardoor van meet af aan op voorsprong, andere op achterstand

Taaltransparantie

Hoe transparant is het Nederlands?

(Leufkens, 2014; Hengeveld & Leufkens, 2018)

■ Transparant

- *vrouw* (enk.) – *vrouwen* (mv.); *tafel* (enk.) – *tafels* (mv.)
- Eén-op-één relatie tussen betekenis en vorm

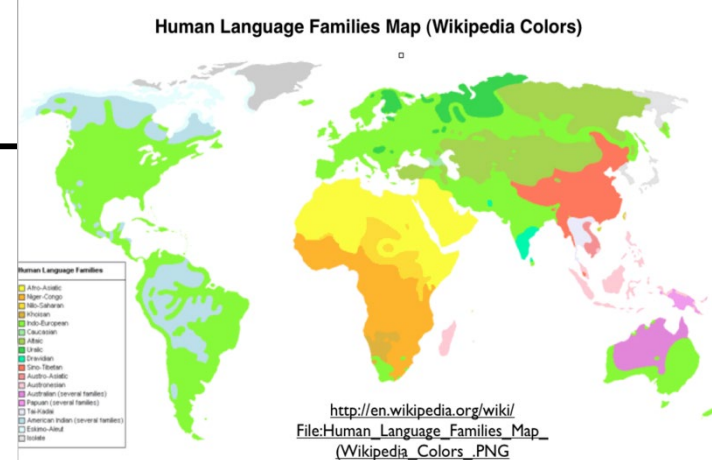
■ Niet transparant

- ***het*** *regent*: nul-op-één relatie
- Vergelijk: Fongbe (Benin): *ji jà* ('regen valt')

- ***hij*** *heeft* : één-op-twee relatie
- Vergelijk: Spaans *tengo* ('ik heb'), *tiene* ('jij hebt'), *tiene* ('hij heeft'), etc.

Transparantie van talen met elkaar vergeleken

- Vergelijking van 12 verschijnselen in 30 talen uit 25 verschillende taalfamilies
 - Sino-Tibetaans, Quecha, Kaukasisch, Amerindisch, Altaïsch, etc.
 - Als Indo-Europese talen: Nederlands/Frans
- Conclusie
 - Meest transparant: Mapudungan (Chili/Arg.), Sri Lankaans Maleis
 - Minst transparant: Nederlands/Frans
- Hypothese
 - Transparant = makkelijk om te leren
 - Niet-transparant = moeilijk om te leren

Alle talen zijn gelijkwaardig

Alle talen zijn ***NIET*** even
makkelijk/moeilijk om te leren

Verschillen tussen het Nederlands en andere talen

App 'Moedertaal in het NT2-onderwijs'

- www.moedint2.nl
- Informatie over
 - ☐ Marokkaans-Arabisch
 - ☐ Pools
 - ☐ Russisch
 - ☐ Spaans
 - ☐ Syrisch-Arabisch
 - ☐ Tigrinya
 - ☐ Tsjechisch
 - ☐ Turks

Verschillen Nederlands – andere talen (1)

- Geen persoonlijk voornaamwoord: *Eet een appel*
 - o.a. Spaans, Italiaans, Turks, Arabisch
- Geen verschil tussen *hij*, *zij* en *het*
 - o.a. Turks: *Omar werkt in Utrecht. Zij is boekhouder.*
- Geen meervoudsvormen: *Daar staan twee kopje*
 - o.a. Indonesisch, Turks

Verschillen Nederlands – andere talen (2)

- Geen bepaalde lidwoorden: *Fiets van Henk is kapot*
 - o.a. Slavische talen

- Geen koppelwerkwoorden: *Henk weg*
 - o.a. Arabisch, Berbers, Turks, Indonesisch, Tamil

- Geen werkwoordsvervoeging: *Henk wonen in Utrecht*
 - o.a. Indonesisch, Chinees

Verschillen Nederlands – andere talen (3)

- Geen hulpww. van tijd: *Henk gisteren huiswerk maken*
 - o.a. Arabisch, Turks, Indonesisch
- Werkwoord achteraan: *Kinderen boodschappen doen*
 - o.a. Turks, Koerdisch
- Werkwoord vooraan: *Gaan de kinderen naar huis*
 - o.a. Arabisch, Berbers

Conclusie

- Nederlands leren: makkelijk of moeilijk?
- Afhankelijk van taalafstand T1 – NT2(3)
- Wat transparantie betreft: relatief moeilijk

Referenties

- Hengeveld, K. & Leufkens, S. (2018). Transparent and non-transparent languages. *Folia Linguistica* 52(1), 139-175.
- Kuiken, F. (2017). Nederlands leren: Makkelijk of moeilijk? *Les 204*, 22-25.
- Leufkens, S. (2014). *Transparency in language. A typological study*. Utrecht: LOT.
- Leufkens, S. (2019). De webapp 'Moedertaal in het NT2-onderwijs'. *Les 209*, 30-33.
- Schepens, S. (2015). *Bridging linguistic gaps: The effects of linguistic distance on the adult learnability of Dutch as an additional language*. Utrecht: LOT.